

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät kollegat, naiset ja miehet!

Eläinlääkäri on perinteisesti – nimensä mukaisesti – työskennellyt eläinten parissa. Vaikka uusia työtehtäviä on tullut runsaasti hallintoon, elintarviketurvallisuuteen ja teollisuuteen, niin silti noin puolet eläinlääkäreistä tekee edelleen työtä elävien eläinten parissa. Koska koko eläinlääketieteellisen koulutuksen olemassaolo Suomessa perustuu hyötyeläimiin, niin on luonnollista käsitellä ensiksi tavallisen eläinlääkäriin työkenttää.

Perinteinen eläinlääkintä on samanlaisissa vaikeuksissa kuin ihmisten terveydenhuolto. Työntekijöitä on vaikea saada, varsinkin sellaisia työntekijöitä, jotka ovat valmiita sitoutumaan tietylle paikkakunnalle pitemmäksi aikaa. Työhön sitoutuminen oli entisenä aikoina itsestäänselvyys, mutta ei enää tänä päivänä. Arvot ovat muuttuneet ja ihmisten vaatimustaso ympäristön palvelujen suhteen on myös monipuolisempi.

Tämä on se tilannekuva, jota vastaan meidän tulee toimenpiteemme sopeuttaa. Tehtävää ei helpota se tosiasia, että seuraavan viiden vuoden aikana ihmisiä jää eläkkeelle enemmän kuin koskaan Suomen historiassa. Luulen, että eläkeläisten työpanosta tullaan vielä monin paikoin kyselemään!

Näihin ongelmiin on haettu ratkaisua hallinnonuudistuksista ja yhteistyöstä. Niitä tarvitaan, mutta miten esimerkiksi suuremmat päivystysalueet toimivat, jos – syystä tai toisesta – ei ole saatavilla työntekijöitä? Tämän oikean ongelman pohdinta on jäänyt vähemmälle.

Monin paikoin Suomessa eläinlääkintähuolto toimii kollegoiden vastuuntunnon ja hyväntahtoisuuden varassa. Tämä olisi kuntatyönantajien ja Kunnallisen Työmarkkinalaitoksen syytä huomioida. Pitkät työpäivät ja sen päälle pakollinen 63 tunnin viikonloppupäivystys on aikamoinen urakka. Rasittavat päivystykset ovat yksi keskeinen syy sille, että eläinlääkäriin virkoja on tällä hetkellä paljon täyttämättä. Monissa perheissä eläinlääkäriin ammatista on tullut ylimääräinen perheenjäsen, joka on yhteisiä menoja suunniteltaessa otettava huomioon.

Työhyvinvoinnista ja työssä jaksamisesta on muodikasta puhua, mutta eläinlääkäreiden kohdalla se on totisinta totta. Varsinaisen eläinlääkäriyön lisäksi tulevat erilaiset paperityöt, laskujen kirjoitukset ja ennaltaehkäisyyn panostavat terveydenhuoltokäynnit. Jos eläinlääkäri joutuu tekemään nämä kaikki yksin, mikä taitaa olla vallitseva käytäntö, niin ei ihme, että työtyytyväisyys heikkenee ja jatkuva riittämättömyyden tunne vaivaa. Taistelu aikaa ja aikatauluja vastaan ei voi olla pysyvä olotila. Toivon, että varsinkin kuntatyönantajat kiinnittävät huomiota tähän todelliseen ongelmaan ja järjestävät avustavaa henkilökuntaa myös paperitöitä varten. Tekemättömät työt rasittavat tunnetusti eniten.

Yksi askel kohti parempaa on otettu, kun eri puolille Suomea on perustettu yhteisvastaanottoja, joissa kollegiaalinen tuki ja avustava henkilökunta vähentävät työpaineita ja lisäävät työn mielekkyyttä. On myös selvää, että suuremmissa työyksiköissä eläinlääkäreiden erikoistuminen on helpompi toteuttaa. Yhteisvastaanotoilla myös eläinlääkäreiden työturvallisuus paranee. Toki nämä vastaanotot maksavat ja joku voi kritisoida julkisten varojen kohdennusta. On syytä huomauttaa, että vaihtoehtona saattaa olla täydellinen toimimattomuus. Tästäkin on Suomessa jo kokemuksia.

Arvoisa puheenjohtaja!

Eläinten hyvinvointi ja eläinsuojelu on pidettävä eläinlääkäreiden käsissä. Eläinlääkäreiden monipuolinen koulutus ja käytännön työn tuoma arkirealismi ovat hyvä yhdistelmä silloin kun tarvitaan puolueettomia asiantuntijoita eläinten hyvinvointia ja eläinsuojelua koskevista asioista.

Eläinlääkäreiden on rohkeasti otettava kantaa eläinsuojeluun ja korostettava hyvän hoidon ja asianmukaisen kohtelun merkitystä. Hyvällä hoidolla on myös taloudellista merkitystä, sillä huonosti kohdeltu, stressaantunut hyötyeläin tuottaa jopa kymmeniä prosentteja vähemmän kuin parempiosainen lajitoverinsa.

Eläinlääkäreiden on myös sanottava mielipiteensä eläinjalostuksen vääristymiin ja herätettävä keskustelua siitä, onko sellainen jalostus eettisesti hyväksyttävää, joka tuottaa enemmän sairautta kuin hyvinvointia.

Itse olen työskennellyt lehmien parissa lähes kolmekymmentä vuotta ja antanut näiden vuosien aikana lukemattomia kertoja synnytysapua. Olen aina korostanut sen tärkeyttä, että pitkien etäisyyksien Suomessa ei saa jalostaa sellaisia ahdaslantioisia lehmiä, jotka eivät kykene normaalisti synnyttämään. Sen takia en itse pidä mielekkäänä tuoda maahan sellaisia lehmärotuja, jotka eivät kykene normaalisti synnyttämään ja joiden olemassaolo perustuu käytännössä kirurgin veitseen.

Viime päivinä olemme jälleen törmänneet huonosti hoidettuihin sikoihin, ainakin esitetyn materiaalin perusteella. Eläinlääkäreiden ei pidä puolustella eläinten huonoa kohtelua tai välinpitämätöntä hoitoa. Se on aina tuomittavaa. On kuitenkin hyväksyttävä- kaikista tehostamistoimista ja parannuksista huolimatta – se tosiasia, että millään valvonnalla eläintenpidon epäkohtia ei koskaan saada täysin poistettua. On myös ammatillisesti arveluttava lähteä voimakkaasti arvioimaan asioita, jotka perustuvat tarkoitushakuisesti valittuun materiaaliin ja materiaaliin, jonka hankinta menee yksityisyyden suojan näkökulmasta vähintään lain harmaalle alueelle.

Hallitusohjelman mukaan eläinsuojelulainsäädäntöä uudistetaan eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi ja Suomeen perustetaan uusi eläinsuojeluasiamiehen virka. Näiden toimien avulla myös eduskunta pääsee osallistumaan eläinten hyvinvointia koskevaan keskusteluun.

Nykysuuntaus, jossa eläinlääkäri ei valvo omia asiakkaitaan on perusteltu ja myös hyvän hallintotavan mukaista. Valvontaeläinlääkäreitä on nyt sekä aluehallintovirastoissa että kunnissa tekemässä vaativaa ja monessa mielessä haastavaa työtä. Viljelijöiden ja valvottavien oikeusturvan kannalta on tärkeää, että kyseiset eläinlääkärit tekevät yhteistyötä ja pyrkivät mahdollisimman yhdenmukaiseen linjaan eläinsuojelutarkastuksissa. Pidän myös tärkeänä, että henkisesti rasittavaa ja joskus jopa vaarallista valvontatyötä tekevät kollegat saavat meidän kaikkien ja työnantajan tuen.

Hyvät kollegat!

Liittomme puheenjohtaja Kirsi Sario kirjoitti ansiokkaasti puheenjohtajan palstallaan etiikasta ja markkinataloudesta. Me eläinlääkärit olemme saaneet pitkän ja hyvän koulutuksen. Koulutuksen tuomaa ammattitaitoa pitää käyttää oikein eikä lähteä toteuttamaan sellaisia hoitomenetelmiä, joiden hyödystä ei ole minkäänlaista näyttöä ja jotka saattavat aiheuttaa eläimille turhaa kipua ja kärsimystä.

Potilaamme eivät missään olosuhteissa saa olla koe-eläimiä, joilla testataan epämääräisiä hoitomuotoja tai jopa laittomia lääkkeitä. Pahimmillaan nämä ihmehoidot saattavat olla potilaille hengenvaarallisia tai aiheuttaa pysyvän invaliditeetin. Tämän takia tätä asiaa on eläinlääkäreiden koulutuksessa syytä erityisesti korostaa, sillä nykyisessä markkinavetoisessa yhteiskunnassa riski epäeettiseen toimintaan on selvästi lisääntynyt.

Asiakkaiden kannalta hyvä ja huolellisiin tutkimuksiin perustuva hoito on siis tärkeintä. Sillä ei ole väliä onko hoitoa antava eläinlääkäri kunnan palveluksessa vai jonkun yksityisen eläinlääkäriaseman palveluksessa. Suomessa tarvitaan sekä kunnallista eläinlääkintähuoltoa että yksityisiä eläinlääkäriasemia. Vasta hyväksytyin eläinlääkintähuoltolain mukaan on kunnan asia päättää miten se järjestää ympäristöterveydenhuoltonsa ja siihen liittyvät eläinlääkäripalvelut. Turhaa vastakkainasettelua tulee välttää, mutta tosiasiat pitää tunnustaa.

Suomi on maantieteellisesti-logistisesti saari, jossa asuu pinta-alaan nähden vähän ihmisiä. Tämä johtaa siihen, että osassa maata markkinat toimivat ja osassa maata ne eivät toimi. Tämä on jo nähty ihmisten terveydenhuollon kohdalla. Jos kunta päättää järjestää eläinlääkintäpalvelut ostopalveluna, siinä ei ole mitään vikaa. Tärkeintä on hoidon laatu ja se, että vähävaraisemmatkin ihmiset pystyvät hoidattamaan eläimiään kohtuullisella hinnalla ja siten noudattamaan eläinsuojelulain määräyksiä.

Arvoisa kollegat!

Elämme kansainvälisesti verkottuneessa yhteiskunnassa eikä paluuta entisenkaltaiseen kansallisvaltioon ole olemassa. Maailma on pienentynyt hyvien liikenneyhteyksien takia ja Suomen hyvinvointi perustuu kauppaan ja kansainvälisiin suhteisiin. On hienoa, että myös suomalaiset eläinlääkärit ovat mukana eurooppalaisessa ja pohjois-amerikkalaisessa

yhteistyössä, jonka tarkoituksena on valmistella yhteisiä kannanottoja kansanterveydelle tärkeisiin asioihin.

Mitä vahvemmin olemme eläinlääkäreinä mukana tällaisessa kansainvälisessä kehityksessä, sen suurempi painoarvo meillä on myös kansallisessa päätöksenteossa.

Näin lopuksi totean, että hallitusohjelma korostaa elintarviketurvallisuutta ja elintarvikkeiden jäljitettävyyttä. Tässä työssä eläinlääkäreillä ja Eviralla tulee olemaan merkittävä rooli. Hallitusohjelma asettaa tärkeäksi strategiseksi tavoitteeksi lähi- ja luomuruoan osuuden nostamisen selvään nousuun.

Hyvänä esimerkkinä lähi- ja luomuruoan sekä pienyrittäjyyden tukemisesta pidän pienteurastamojen lihantarkastuksen uudelleen järjestämistä. Eduskunnan hyväksymän määrärahan turvin pienteurastamojen lihantarkastusmaksuja alennettiin merkittävästi, mikä paransi niiden kilpailukykyä suhteessa suuriin tuottajiin.

Kiitän vielä kerran teitä kaikkia saamastani tuesta ja huomiosta. Historiaa on siis yhdessä tehty, joten taitaa olla aika siirtyä rakentamaan tulevaisuutta. Päivystän nykyään eduskunnassa, joten ottakaa yhteyttä, niin viedään suomalaista eläinlääketiedettä, elintarvikehuoltoa ja eläinten hyvinvointia eteenpäin!

Markku Eestilä
Kansanedustaja
Eläinlääkäri
